

Expremér Paroubek: Vláda nemá představu řešení problémů státního rozpočtu

- CZ24 News | 5. května 2023

ČESKO: Ještě nikdy v historii České republiky jsme se nedostali po čtyřech měsících roku ke schodku státního rozpočtu 200 mld. Kč. A hlavním viníkem této situace není ani Putin, ani předchozí vláda, ale vláda současná.

Vláda do poloviny května chce předložit „balíček“, který by měl vést ke zvýšení příjmů státního rozpočtu a současně ke snížení některých jeho výdajů.

Občasné informace, které problesknou, zejména z ministerstva financí (MF), musí naplňovat přemýšlivé ekonomy zděšením.

Vláda v tuto chvíli je nucena hledat v rozpočtu 70 mld. Kč nových příjmů či úspor výdajů tak, aby udržela státní rozpočet na konci roku na i tak vysokém schodku 295 mld. Kč. Pokud nenajde takové řešení, bude státní rozpočet na konci roku vykázán se schodkem 350 – 400 mld. Kč. Tedy nejméně.

Řešení nastalé vážné situace ve veřejných financích není ale pochopitelně v ad hoc opatřeních více nebo méně administrativního až chaotického charakteru, jak je předvádí kabinet. To lze přijmout pro první období, pro letošek, už také proto, že vláda pro rozsáhlé změny v tomto roce nemá velký časový prostor. Vlastně může něco legislativně prosadit k 1. červenci. V daňové oblasti anebo administrativně omezit výdaje ministerstev, což by mohlo znamenat snížení výdajů ministerstev, např. o 5%.

Vláda ale nejspíš půjde pro sebe nejspíš nejnešťastnější cestou a pro široké vrstvy českého obyvatelstva nejméně přijatelnou: zvýšením sazeb DPH a zvýšením sazeb spotřebních daní. Tak může „vytřepat“ z lidí ve druhé polovině roku možná 25 – 30 mld. Kč. Ale vláda de facto musí, pokud se chce držet svého fantaskního závazku na urychlené navýšení zbrojních výdajů na úroveň 2% HDP, „ušetřit“ ještě dalších 50 mld. Kč. Prostě proto, že musí pokrýt zvýšení rostoucích výdajů ve státním rozpočtu pro příští rok zejména ve dvou položkách: výdaje na obranu a vyšší objemy církevních restitucí.

Takže jsme už u částky 120 mld. Kč. Národní hospodářství stagnuje a vlastně nejspíš budeme rádi, pokud nedojde letos k nějakému hlubšímu propadu české ekonomiky. Takže s přínosy eventuálního nárůstu HDP pro příjmy státního rozpočtu (1% růstu HDP = cca 20 mld. Kč nových příjmů státního rozpočtu), nelze počítat.

Klíčem k řešení ekonomické situace je především ukončení války na Ukrajině, po němž se ceny komodit vrátí ve velké většině na předválečnou a předcovidovou úroveň. Druhé opatření, které by vláda naléhavě měla udělat, je vyvlastnění 30% soukromých investorů ve společnosti ČEZ. Pokud stát bude stoprocentním vlastníkem ČEZu, může razantně snížit ceny elektrické energie pro drobné spotřebitele, tedy domácnosti, i pro podnikatelský sektor. To by mělo blahodárný vliv na obnovení dynamiky českého hospodářství a ovlivnilo by to také pozitivně spotřebu obyvatelstva. Oba dva faktory pak povedou k ekonomickému růstu.

Vláda se dnes zabývá zejména daněmi. Kromě zatížení širokých vrstev obyvatelstva zvýšením DPH a spotřebních daní nic nevymyslela.

Jaké jsou tedy možnosti? Podívejme se do nedávné minulosti. Na konci roku 2021 tehdy vládní hnutí ANO a opoziční ODS a SPD odhlasovaly zrušení superhrubé mzdy. To byl sám o sobě správný krok.

Tato tzv. rovná daň vznikla z iniciativy ODS v době její vlády v roce 2008 a byla chybná od samého počátku. A nastavení „náhradní“ sazby daně z příjmu FO na úroveň, která nezajistila efektivní výběr daně na předchozích objemech, vytváří dnes „díru“ v příjmech státního rozpočtu mezi 110 – 120 mld. Kč. V náhlém vzepětí hloupostí poněkud kontaminované mysli některé politické strany tehdy usoudily, že bude dobré zlikvidovat také jednoduše vybíratelnou daň z prodeje nemovitosti. Toto rozhodnutí připravilo rozpočet státu o cca 15 mld. Kč. O dalších cca 15 mld. Kč připravila současná vládní koalice rozpočty zrušením EET.

Tím základním klíčem k řešení růstu příjmů státu dlouhodobě je zavedení progresivní daně z příjmu. Mám na mysli především velké společnosti s desítkami miliard korun zisku, které jsou vesměs vlastněny zahraničními vlastníky a žijí si u nás téměř jako v daňovém ráji (protože mateřské firmy v jejich zemích musí platit daně z podstatně vyšších daňových sazeb). Některé roky tak bývalo odváděno v dividendách i přes 300 mld. Kč do zahraničí. Proč by např. třetina z těchto ze země vyvážených financí nemohla zdaněním dividend zůstat v Česku? To, co se ze země v dividendách vyvádí, mnohonásobně převyšuje částky, které dostáváme do republiky z fondů Evropské unie. Nezdá se ale, že by vláda chtěla vůbec uvažovat o dodatečném zdanění dividend převáděných do zahraničí.

Vláda vůbec neuvažuje o mezinárodní akci směrem k daňovým rájům, kam každoročně mizí z Česka 50 – 60 mld. Kč. Zde je ovšem potřeba postupovat celoevropsky více méně jednotně. Zdá se ale, že evropská politická elita nemá zájem na likvidaci těchto daňových rájů. Zřejmě také proto, že tam někteří politici nebo jejich přátelé převádějí peníze na úkor rozpočtů svých zemí.

Správné jsou také úvahy o tzv. Tobinově dani, která by mohla vést ke zpoplatnění uskutečňovaných spekulativních burzovních transakcí. I v tomto případě by to měla být mezinárodní iniciativa, vzniklá širší dohodou na bázi Evropského parlamentu.

Jako rozumné vidím také úvahy o zavedení daně z majetku. Tím nemám na mysli to, aby občané, kteří vlastní jeden byt či jeden menší dům platili nějakou daň. Ale u velkých majetků, paláců apod. je možné určitě takovou daň uplatnit.

Vláda zatím nechtěla o daňové progresi ani slyšet, i když by to byla cesta správným směrem. Raději půjde cestou dalšího snížení reálných příjmů obyvatelstva, tedy cestou navýšení DPH a spotřební daně. To ještě dále zvýší inflaci v druhé polovině roku, takže je velmi reálné očekávat, na co již upozorňuji dlouhou dobu, že reálné příjmy obyvatelstva za minulý a tento rok poklesnou až o čtvrtinu. A to je rána, jako z praku.

Osobně bych dával přednost urychlenému provedení daňové reformy se zavedením daňové progresie a s navrácením některých daní do daňového systému (daň z prodeje nemovitosti a uplatnění EET). Bohužel tato vláda pracuje jen v zájmu velkých korporací a svých ideologických představ.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)